LA PSICOTERÀPIA DE GRUP: UNA ALTERNATIVA DE SUPORT PER L'ATENCIÓ PRIMÀRIA

I. Bros Cugat[1], J. López Serrano[2], Mª Rosa Mas Lacarra[1] J. R. Castaño Asins[1]

1.Centre de Salut Mental d'Adults, Sant Martí Sud. Parc de Salut Mar. Barcelona.
2. Resident de Psicologia. Parc de Salut Mar. Barcelona.

INTRODUCCIÓ

Es calcula que el 70% dels pacients amb problemes de Salut Mental són tractats en l'àmbit de l'Atenció Primària (AP). Per una altra banda les psicoteràpies dinàmiques no han estat suficientment avaluades quan es realitzen en l'àmbit de l'Atenció Primària.

OBJECTIU

Amb la finalitat de donar suport als professionals de l'AP es va dissenyar un programa de psicoteràpies de grup per pacients amb simptomatologia depressiva per avaluar-ne els resultats.

MATERIAL I MÈTODE

Pacients amb símptomes depressius seleccionats per el metges de família de Santa Coloma de Gramenet per realitzar una psicoteràpia de grup dinàmica intersubjectiva durant 37-39 setmanes. Les psicoteràpies es van realitzar en 2 dels 6 Centres d'Atenció Primària. Es va establir un grup control. Un total de 115 pacients tenien criteris d'inclusió per realitzar la psicoteràpia. Es van realitzar 8 grups de psicoteràpia en els que van participar 70 pacients. El grup control va estar format per 45 pacients. Es van avaluar als pacients amb l'escala HDRS i el qüestionari SF-12.

Distribució de les derivacions fetes per el metge de família

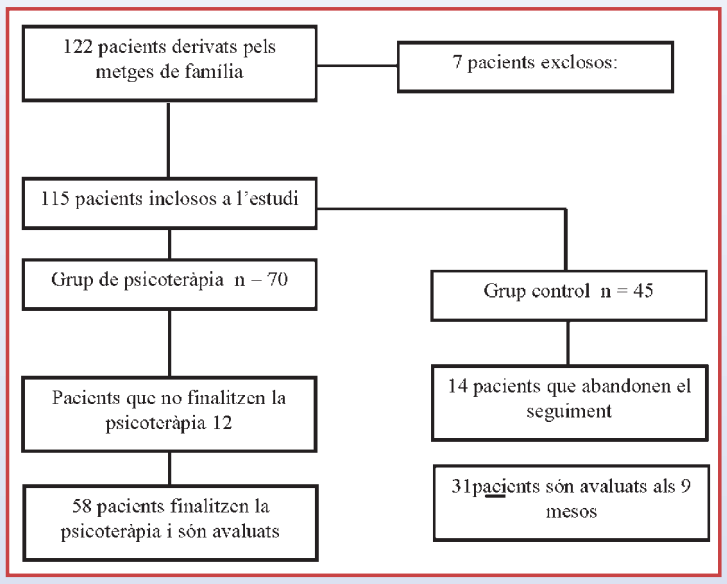

RESULTATS

Es presenten les dades demogràfiques, els resultats de les avaluacions abans i després de realitzar la intervenció, la comparació entre el grup intervenció i el grup control amb l'anàlisi estadístic corresponent, i el càlcul de la grandària de l'efecte amb la d de Cohen. Tant en l'escala HDRS com el SF-12 hi ha diferencies significatives entre el grup de les psicoteràpies i el grup control.

Taula 1. Característiques demogràfiques

	Grup psicoteràpia (n = 70)	Grup control (n = 45)	P valors
Gènere			
Homes	25 (35,7)	8 (17,8)	0,038
Dones	45 (64,3)	37 (82,2)	
Edat, mitjana en anys (SD)	49,1 (15,04)	48,4 (12,3)	0,803
Diagnòstics			
Distímia	14 (20)	7 (15,5)	0,492
Ciclotímia	0	1 (2,2)	
Trastorn depressiu major	36 (51,4)	27 (60)	
Trastorns adaptatius	20 (28,6)	10 (22,2)	

Taula 2. Mitjana (SD) en situació basal i al final de l'estudi del grup dels pacients que han seguit el tractament i el grup control.

	Psicoteràpia dinàmica de grup				Grup control			
	Nre. pacients	Situació basal	Post tractament	*p* valors	Nre. pacients	Situació basal	Als 9 mesos	*p* valors
HDRS								
ITT	70	19,26 (6,03)	9,73 (6,38)	< 0,001	45	20,07 (5,59)	18,18 (6,36)	0,029
PP	58	19,31 (6,21)	7,81 (4,67)	< 0,001	31	19,52 (5,79)	16,77 (6,45)	0,028
SF-12 CF								
ITT	70	41,37 (10,1)	44,19 (10,21)	0,01	45	42,79 (9,73)	43,29 (11,52)	0,428
PP	58	41,89 (10,36)	45,29 (10,27)	0,01	31	42,64 (10,3)	40,99 (10,8)	0,431
SF-12 CM								
ITT	70	31,78 (11,3)	42,43 (10,89)	< 0,001	45	29,78 (8,47)	33,18 (11,13)	0,02
PP	58	31,71 (12)	45,17 (10,13)	< 0,001	31	30,21 (8,39)	35,16 (11,6)	0,019

HDRS: Hamilton Depression Rating Scale; SF-12 CF: SF-12 Component físic; SF-12 CM: SF-12 Component mental; ITT: anàlisi per intenció de tractar; PP: anàlisi per protocol.

Taula 3. Mitjana (SD) dels canvis després del tractament i mitjana de les diferències entre els dos grups.

	Mitjana (DS) dels canvis després del tractament					
	Nre. pacients	Grup de les psicoteràpies	Nre. pacients	Grup control	Mitjana de les diferències (95% interval de confiança)	*p* valors
HDRS						
ITT	70	-9,52 (6,71)	45	-1,88 (5,59)	7,63 (5,25 to 10,02)	< 0,001
PP	58	-11,50 (5,61)	31	-2,74 (6,59)	8,75 (6,11 to 11,39)	< 0, 001
SF-12 CF						
ITT	70	2,82 (8,90)	45	-1,34 (9,50)	3,95 (0,49 to 7,41)	0,026
PP	58	3,40 (9,69)	31	-1,64 (11,48)	5,05 (0,47 to 9,62)	0,031
SF-12 CM						
ITT	70	11,14 (14,1)	45	3,40 (9,47)	7.73 (3,38 to 12,09)	0,001
PP	58	13,45 (14,7)	31	4,94 (11,13)	8,5 (2,57 to 14,3)	0,005

HDRS: Hamilton Depression Rating Scale; SF-12 CF: SF-12 Component físic; SF-12 CM: SF-12 Component mental; ITT: anàlisi per intenció de tractar; PP: anàlisi per protocol.

Taula 4. Càlcul de la grandària de l'efecte (effect size)

Càlcul de la *d* de Cohen	
Depressió (HDRS)	*d* = 1,23
SF-12 Component físic (CF)	*d* = 0,46
SF-12 Component mental (CM)	*d* = 0,64

CONCLUSIONS

Les psicoteràpies de grup dirigides a pacients amb símptomes depressius poden ser un tractament de suport útil, a la tasca que realitzen els metges de l'Atenció Primària per tractar a pacients amb símptomes depressius.

BIBLIOGRAFIA

- Blackmore, C., Tantam, D., Parry, G., Chambers, E. (2012). Report on a Systematic Review of the Efficacy and Clinical Effectiveness of Group Analysis and Analytic/Dynamic Group Psychotherapy. *Group Analysis*, 45(1), 46–69. doi:10.1177/0533316411424356.
- Serrano-Blanco, A., Palao, D.J., Luciano, J.V., Pinto-Meza, A., Luján, L., Fernández, A., Haro, J.M. (2010). Prevalence of mental disorders in primary care: results from the diagnosis and treatment of mental disorders in primary care study (DASMAP). *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 45(2), 201–10. doi:10.1007/s00127-009-0056-y.

INAD Institut de Neuropsiquiatria i Addiccions

Parc de Salut MAR Barcelona